

تاوان عظیم انسان بودن

نگاری به زندگی رفقای جان،

شهید محمد علی مواجی و شهید محمد حسن مواجی

مژده مواجی

۱۴۰۰

www.ketab.ir

« تاوان عظیم انسان بودن »

نویسنده: مژده مواجی	تعداد صفحه: ۳۳۱
ویراستار: نسرین قاسمی	چاپ اول: ۱۴۰۱
ناشر: هلیله	چاپ: پیشگام
صاحب امتیاز: انتشارات هلیله	شمارگان: ؟
صفحه‌آرایی و طرح جلد: اسماعیل منصورنژاد	شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۳۵۸-۲۶-۱

نقل و چاپ این اثر به شیوه‌های گوناگون منوط به اجازه رسمی از صاحب امتیاز است.
نشانی: بوشهر، خیابان طالقانی، کوچه سنگسر ۳۲، ساختمان آریا، طبقه اول.
واحد یک، تلفن: ۰۹۱۷۱۷۳۱۷۷۶ کد پستی: ۶۷۷۹۷۹۲۷۹۹۰

Instagram.com/heleilehpub

Gmail:heleilehpub@gmail.com

فهرست

۱۱.....	سرآغاز
۱۵.....	دست‌نوشته‌ها
۱۷.....	دست‌نوشته‌های محمدعلی
۲۲.....	دست‌نوشته‌های محمدحسن
۲۳.....	گذری به زندگی
۴۴.....	کتاب‌های ترجمه‌شده علی برای کودکان
۶۶.....	بخشی از وصیت‌نامه علی
۷۶.....	بخشی از وصیت‌نامه حسن
۸۱.....	شعرهای علی
۸۳.....	سه روز
۸۸.....	مادرم
۹۱.....	گلوپندی از ستارگان
۹۲.....	آتش تهیه
۹۳.....	روح پایدار
۹۴.....	بندر
۹۵.....	پیر ما

۹۷	برای کارگر و دهقان
۹۹	سرمل
۱۰۰	یانکی ها
۱۰۲	سوی زادگاه
۱۰۳	بیک مردم
۱۰۶	زمین
۱۰۹	دعوت
۱۱۰	منظومه کارون
۱۱۸	مسافر ششم
۱۱۹	مسافر ششم (۱)
۱۲۳	مسافر ششم (۲)
۱۲۶	صفحه یک
۱۲۸	صفحه دو
۱۳۰	تاوان
۱۳۳	تخریب
۱۳۴	قدرتمند
۱۳۵	پرواز
۱۳۶	شوق زیستن
۱۳۷	سرزمین
۱۳۸	انتظار بازگشت
۱۳۹	سپیده دم
۱۴۰	سرودهای گشتی
۱۵۰	دشت
۱۵۱	شن های پهناور

سراغاز

فغان ز جغد جنگ و مرغوای او
که تا ابد بریده باد نای او^۱

زندگنی هر انسانی خود کتابی است. شرح زندگنی هر انسانی زمانی است که در یک مقطع تاریخی و برهه زمانی، بنابر شرایط اجتماعی، سیاسی، خانوادگی و اقلیمی رقم می خورد که فهمیدن آن با ژرف نگری و درک حال و هوای آن برهه زمانی می باشد.

زندگنی در دهه های اخیر با آن چنان شتابی پیش رفته و می رود که هرگاه نگاهی به عقب می اندازیم، حتی به سال هایی نه چندان دور، متوجه حوادث پی در پی، بحران ها، تغییرات برقی آمد، تفاوت زندگنی و بینش انسان امروز و دیروز و انعکاس آن در نگرش ها به دنیا و پیرامون خود می گردیم. آیا آن گونه که ما امروز به رویدادها می نگریم، به نگاه و بینش انسان ها در دهه های پیشین، شباهتی دارد؟ شناخت انسان همیشه دستخوش تغییر و تکامل است.

اگر علی و حسن در این زمان در کنارمان بودند، چگونه می اندیشیدند؟ آنچه با اطمینان می توان گفت، این است که گوهر

ساده و بی‌پیرایه وجودی آن دو، فقط مهربانی و انسانیت را می‌دید و با آن سازگار بود.

علی و حسن زندگی کوتاهی داشتند. زندگی تازه از سن‌های جوانی آغاز می‌شود. علی ۲۶ ساله بود و حسن ۲۳ ساله، که از درخت زندگی جدا شدند. زندگی آنها در سال‌هایی پر از حادثه و پر از فرازونشیب همراه با هزاران امید و آرزو و مملو از احساس و هیجان با نگاهی آرمانی و بی‌نهایت خوش‌بینانه به آینده رقم خورده بود. آنها از «زندگی» شان که با ارزش‌ترین داشته انسانی است، گذشتند. آنان سرشار از شوق به زندگی بودند.

علی در وصیت‌نامه‌اش که به صورت شعری طولانی است، چند خطی از مایاکوفسکی نوشته است:

«مردن در این زندگی

هرگز

مشکل نبوده است

ساختن یک زندگی

به مراتب مشکل‌تر است»

و از ناظم حکمت می‌نویسد: «چه طرفه‌لعبتی است زندگی».

علی می‌خواست گم‌نام باشد و هیچ‌گاه جویای نام نبود؛ اما مگر می‌شود این چنین پربار بود و از دیده پنهان ماند؟ اندیشه‌های انسان‌دوستانه و نگاه هم‌طراز آنها به دیگران بود که علی و حسن را متمایز می‌کرد. آنان از زمان خود فراتر بودند و بینش ایشان، جهان‌بینی معطوف به انسان برتر و زندگی برتر بود.

از هر دو آنها نوشته‌هایی به جا مانده؛ اما از علی نوشته‌های بیشتری به یادگار مانده است. علی فرصتی نداشت که نوشته و

یادداشت هایش را جمع و جور کند، نظمی به آن‌ها بدهد و راجع به آنها گفت‌وگو کند. بخشی از نوشته هایش را به طور پازل پراکنده‌ای از خود به جای گذاشت. آرزوی او بود که روزی سیاوش کسرایی نگاهی به اشعارش بیندازد؛ اشعاری که انعکاس روح انسان دوستی و لطیفش بودند؛ روحی سرشار از انسانیت و عشق او به انسان‌ها، زادگاهش بوشهر و ایران.

جنگ با کسی شوخی ندارد؛ می‌کشد، می‌برد، می‌سوزاند و نابود می‌کند. زندگی برای کسی دلسوزی نمی‌کند. آنچه او در نوشته هایش از جنگ به تصویر کشیده، همان است که با گوشت و پوست خود تجربه کرده: آنچه او با واژه هایش از فضای جنگ با زبانی روان و ساده و حسی قوی هم‌راه با مفاهیمی ژرف به روی کاغذ آورده، خود کتابی تاریخی است؛ تاریخی تحریف نشده.

او از گشت‌های شبانه و روستاهای متروکی در خوزستان می‌نویسد که جنگ سایه سیاهش را به روی آنها انداخته است. او واقعیت زمخت و دهشتناک جنگ و چهره گریه آن را در نوشته هایش به نگارش درمی‌آورد. آنچه که او در شعر «زمین» به بشریت پیام می‌دهد، پیامی جاودانه است. علی با عمر کوتاهش بیش از یک انسان زیست.

این مجموعه هدیه‌ای است به آیندگان، به ایران، به بوشهر؛ هدیه‌ای است به تمامی نسل‌های آینده تا ریشه جنگ را بر روی این کره خاکی بخشکانند؛ تا انسان‌ها با مهربانی، آرامش و صلح، پذیرای اندیشه یکدیگر باشند؛ تا خون کسی ریخته نشود؛ تا کسی داغ از دست دادن عزیزی را نبیند؛ تا با هر از دست‌دادنی، تمام دل‌بستگی‌اش نیز با او نمیرند.